

P7_TA-PROV(2009)0022

Cilvēktiesību aktīvistu slepkavības Krievijā

Eiropas Parlamenta 2009. gada 17. septembra rezolūcija par cilvēktiesību aktīvistu slepkavībām Krievijā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Krieviju un jo īpaši 2006. gada 25. oktobra rezolūciju par Krievijas žurnālistes Annas Poļitkovskas slepkavību¹ un 2008. gada 18. decembra rezolūciju par uzbrukumiem cilvēktiesību aizstāvjiem Krievijā un tiesas prāvu Annas Poļitkovskas slepkavības lietā²,
- ņemot vērā 2009. gada 12. augustā Eiropas Savienības vārdā sniegto Padomes prezidentūras deklarāciju par čečenu cilvēktiesību aizstāves Zaremas Sadulajevas un viņas vīra Alikas Džabraилоva slepkavībām,
- ņemot vērā Partnerattiecību un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Krievijas Federāciju, kas stājās spēkā 1997. gadā un pagarināts līdz brīdim, kad stāsies spēkā jauns nolīgums,
- ņemot vērā notiekošās sarunas par jaunu nolīgumu, kurš radīs jaunu un visaptverošu pamatu ES un Krievijas attiecībām,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, ANO deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem un ANO deklarāciju par personu, grupu un sabiedrības iestāžu tiesībām un atbildību veicināt un aizsargāt vispārēji atzītas cilvēktiesības un pamatbrīvības,
- ņemot vērā Reglamenta 122. panta 5. punktu,
 - A. tā kā Krievijas Federācija kā Eiropas Padomes un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) dalībvalsts ir apņēmusies aizsargāt un veicināt cilvēktiesības, pamatbrīvības un tiesiskumu;
 - B. tā kā ciešāka sadarbība un labas kaimiņattiecības starp ES un Krieviju ir ļoti svarīgas visas Eiropas stabilitātei, drošībai un uzplaukumam;
 - C. tā kā ES vēlas panākt tādas stratēģiskās partnerattiecības ar Krieviju, kuras balstītos uz demokrātijas, cilvēktiesību un tiesiskuma vērtībām;
 - D. tā kā cilvēktiesību aizstāvju stāvoklis satraucoši pasliktinājies, jo īpaši Ziemeļkaukāza reģionā;
 - E. tā kā tādu cilvēktiesību organizāciju kā „Memoriāls” un „Demos” darbs ir ļoti svarīgs stabilas un brīvas sabiedrības radīšanai; tā kā Krievijas valdībai tādēļ vajadzētu lepoties ar šādu iestāžu nozīmīgo lomu;

¹ OV C 313 E, 20.12.2006., 271. lpp.

² OV C 58 E, 12.3.2009., 180. lpp.

- F. tā kā 2009. gada 20. janvārī tika nogalināts advokāts un cilvēktiesību aizstāvis Staņislavs Markelovs, kurš pārstāvējis arī vēlāk noslepkavoto žurnālisti Annu Poļitkovsku, turklāt kopā ar advokātu nogalināja arī žurnālisti Anastasiju Baburovu, kura mēģināja viņu pasargāt;
- G. tā kā divus mēnešus pēc viņa pazušanas, proti, 2009. gada 10. jūlijā kādā karjerā Petrozavodskā tika atrastas cilvēktiesību aktīvista Andreja Kulagina mirstīgās atliekas;
- H. tā kā 2009. gada 15. jūlijā Groznijā tika nolaupīta organizācijas „Memoriāls” vadītāja Čečenijā Natālija Estemirova un vēlāk viņa atrasta mirusi līdzās esošajā Ingušijā; tā kā 2009. gada 16. jūlija plenārsēdē Eiropas Parlaments godināja Natālijas Estemirovas piemiņu ar klusuma brīdi; tā kā pēc viņas slepkavības organizācijas „Memoriāls” darbība Čečenijā tika apturēta;
- I. tā kā 2009. gada septembrī Maskavā pēc Čečenijas prezidenta Ramzana Kadirova prasības sāksies tiesa par neslavas celšanu pret cilvēktiesību centra „Memoriāls” vadītāju Oļegu Orlovu, kurš organizācijas „Memoriāls” tīmekļa vietnē 2009. gada 15. jūlijā ievietoja paziņojumu, apsūdzot prezidentu Kadirovu par saistību ar Natālijas Estemirovas slepkavību;
- J. tā kā 2009. gada 10. augustā no humanitārās organizācijas „Glābiet paaudzi” biroja Groznijā tika nolaupīti tās līdzstrādnieki un Čečenijas pilsoniskās sabiedrības aktīvisti Zarema Sadulajeva un viņas vīrs Aliks Džabrailovs, kurus nākamajā dienā atrada noslepkavotus;
- K. tā kā 2008. gada 3. decembrī Krievijas ģenerālprokuratūras pārstāvji, aizsedzot sejas ar maskām, iebruka pētniecības un informācijas centra „Memoriāls” Sanktpēterburgas birojā un aizveda datoru cietos diskus un kompaktdiskus, kuros bija visa datubāze par tūkstošiem staļinisko represiju upuru; tā kā pēc tiesas lēmuma datubāze atdota organizācijai „Memoriāls”;
- L. tā kā 2009. gada 3. septembrī notika valdības izmeklētāju rīkota pārbaude ēkā, kurā ir cilvēktiesību centra „Memoriāls” vadītāja Oļega Orlova un viņa kolēģa Aleksandra Čerkasova dzīvokļi, turklāt izmeklētāji izlikās, ka rīkojas nodokļu administrācijas uzdevumā;
- M. tā kā 2009. gada 3. septembrī Krievijas Augstākā tiesa izdeva rīkojumu veikt atkārtotu izmeklēšanu 2006. gadā nogalinātās žurnālistes Annas Poļitkovskas slepkavības lietā, tā kā šis lēmums pieņemts divus mēnešus pēc tam, kad Augstākā tiesa atcēla arī februārī pieņemto attaisnojošo spriedumu visiem trijiem apsūdzētajiem;
- N. tā kā Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā iesniegtas daudzas Krievijas pilsoņu sūdzības,
1. bez atrunām nosoda Krievijas cilvēktiesību aizstāvju, juristu un žurnālistu vajāšanu un uzbrukumus viņiem un pauž dziļu nožēlu par notiekošo;
 2. aicina Krievijas iestādes darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu cilvēktiesību aktīvistu aizsardzību, kā tas prasīts ANO Deklarācijā par personu, grupu un sabiedrības iestāžu tiesībām un atbildību veicināt un aizsargāt vispārēji atzītas cilvēktiesības un pamatbrīvības; jo īpaši aicina atbildīgās iestādes radīt apstākļus, lai „Memoriāls” un citas cilvēktiesību organizācijas varētu droši turpināt darbību Čečenijā; atzinīgi vērtē 2008. gada 4. decembra kratīšanas laikā konfiscētā arhīva atdošanu organizācijai „Memoriāls” Sanktpēterburgā;

3. aicina Krievijas federālās iestādes ātri, pilnīgi un efektīvi izmeklēt iepriekš minētās slepkavības un tiesāt visus, kuri atbildīgi par šiem nežēlīgajiem noziegumiem un bijuši tajos iesaistīti;
4. uzsver, ka nesodāmība Čečenijā veicina destabilizāciju visā Ziemeļkaukāza reģionā;
5. ņem vērā Krievijas prezidenta Dmitrija Medvedeva jūlijā nosūtīto telegrammu cilvēktiesību organizācijai „Memoriāls”, kurā viņš sola, ka Natālijas Estemirovas slepkavība tiks rūpīgi izmeklēta;
6. atzinīgi vērtē prezidenta Dmitrija Medvedeva ierosinājumu grozīt likumu par nevalstiskajām organizācijām (NVO), lai Krievijas NVO tiktu atcelti daži ierobežojumi un atrisinātas problēmas ar reģistrāciju un cer sagaidīt būtiskus uzlabojumus;
7. atzinīgi vērtē Krievijas Augstākās tiesas 2009. gada 3. septembra lēmumu uzsākt jaunu izmeklēšanu Annas Poļitkovskas slepkavības lietā un apvienot izmeklēšanu gan pret trim apsūdzētajiem, kurus pirmajā tiesas instancē attaisnoja, gan pret slepkavības veikšanā vainoto Rustamu Mahmudovu un tiem, kuri viņu atbalstīja; aicina sākt šo tiesu iespējami ātri, lietu izskatīt tiesā ar zvērinātajiem un procesa laikā nodrošināt brīvu visu žurnālistu un plašsaziņas līdzekļu piekļuvi;
8. aicina paplašināt ES un Krievijas konsultācijas par cilvēktiesībām un padarīt šo konsultāciju procesu atvērtu, lai efektīvu ieguldījumu varētu sniegt Eiropas Parlaments, Valsts Dome, Krievijas tiesu iestādes un pilsoniskās sabiedrības un cilvēktiesību organizācijas; aicina Krieviju pilnībā ievērot EDSO un Eiropas Padomes dalībvalsts saistības, tostarp respektēt tiesības apvienoties un tiesības piedalīties miermīlīgās demonstrācijās; uzsver nostāju, ka cilvēktiesību aizsardzībai vajadzētu būt vienam no svarīgākajiem jautājumiem nākamās ES un Krievijas augstākā līmeņa sanāksmes darba kārtībā un kļūt arī par neatņemamu daļu jaunajā ES un Krievijas nolīgumā;
9. aicina Krievijas iestādes ievērot visus Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumus un nekavējoties ratificēt Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. papildprotokolu par konvencijas pārbaudes sistēmas reformu;
10. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Krievijas Federācijas valdībai un parlamentam, EDSO un Eiropas Padomei.